

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

NC NÁRODNÍ CENTRUM
MNK PRO MEDICÍNSKÉ NOMENKLATURY
A KLASIFIKACE

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic

UNIVERZITA
KARLOVA

Oponentura obsahu české verze MKN-11 a metodika

Dana Krejčová

Národní centrum pro medicínské nomenklatury a klasifikace
ÚZIS ČR

Edukační seminář o 11. revizi Mezinárodní klasifikace nemocí
„MKN-11, blížící se klinická terminologie pro eHealth v ČR“

Postup práce tvorby české verze MKN-11

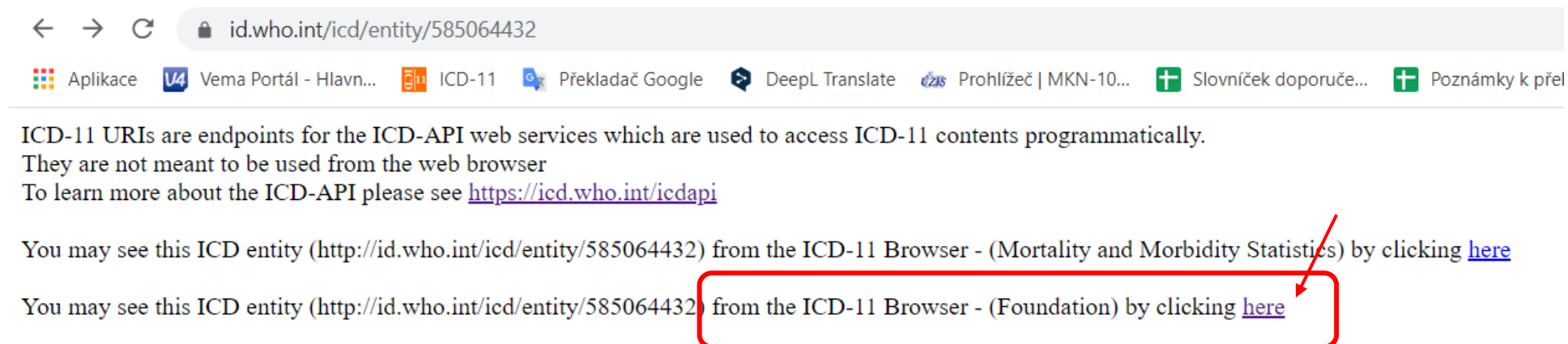
Překladatel ➡ překlad ➡ workshopy ➡ interní validace ➡
vypořádání připomínek překladatelem ➡ stručná jazyková kontrola
UK ➡ **validace klinickým expertem** ➡ vypořádání připomínek
překladatelem ➡ finální jazyková kontrola ➡ postprodukce

- **Klinický expert**

- ✓ kontrola správnosti a odbornosti termínů, doplnění chybějících a nejasných termínů a synonym, kontrola kompletnosti kapitoly

Formát validace MKN-11 (1)

- Překlad ➡ Translation Platform (překladačská platforma WHO)
- Validace ➡ export dat z platformy ve formátu Excel (bez potřeby práv a proškolení)
- Obsahuje vždy kompletní data a termíny vyskytující se v překladačské platformě (aktualizace platformy každou neděli)
- Možnost prohlédnout strukturu klasifikace – sloupec ID ➡ ICD-11 Browser - (Foundation)

← → ↻ id.who.int/icd/entity/585064432

Aplikace Vema Portál - Hlavn... ICD-11 Překladač Google DeepL Translate Prohlížeč | MKN-10... Slovníček doporuče... Poznámky k přel

ICD-11 URIs are endpoints for the ICD-API web services which are used to access ICD-11 contents programmatically.
They are not meant to be used from the web browser
To learn more about the ICD-API please see <https://icd.who.int/icdapi>

You may see this ICD entity (<http://id.who.int/icd/entity/585064432>) from the ICD-11 Browser - (Mortality and Morbidity Statistics) by clicking [here](#)

You may see this ICD entity (<http://id.who.int/icd/entity/585064432>) from the ICD-11 Browser - (Foundation) by clicking [here](#)

Formát validace MKN-11 (2)

- **Sloupce:** číslo kapitoly (*Chapter*), úroveň překladu ve stromu klasifikace (*Linearization Entity*), identifikační odkaz na položku (*ID*) k zobrazení umístění ve struktuře platformy, původní anglický termín (*LabelEN*), návrh českého překladu (*LabelCS*) a typ položky (*Property* pro originální položku a *PropertyTranslation* pro přeloženou položku)
- *Property* a *PropertyTranslation* – pokud se liší, jako hlavní termín je označen jiný termín (původně synonymum) oproti originálu
- **Typ položky:** *Title*, *Synonym* nebo *Definition*
- **Barevné sloupce:** *Připomínky*, *Zdůvodnění změn*
- [Kapitola 16 Onemocnění urogenitálního systému_vzor.xlsx](#)

Metodika validace MKN-11 (1)

- **1** Jakékoliv změny, návrhy na změny termínů atd. se vkládají do sloupce „*Připomínky*“
- **2** V případě správného termínu napsat do sloupce *Připomínky* slovo „ok“.
- **3** Přidávat návrhy na existující synonyma
- **4** Kontrolovat správnost a použitelnost definic (mohou se lišit od originálu, ale zachovat smysl definice) - !
- **5** „vynechat“ místo překladu = termín, u kterého se překladatel domnívá, že jej do češtiny nelze uspokojivým způsobem přeložit – lze přeskočit/podat návrh překladu
- **6** Pokud synonymum v českém překladu nedává smysl, napsat „vynechat“ do sloupce *Připomínky* - tento termín nebude v MKN-11 obsažen
- **7** Přidávat ve sloupci *Zdůvodnění změny* důvod, proč by měla být položka upravena, případně slovní hodnocení do sloupce *Připomínky*

Metodika validace MKN-11 (2)

- **8** Sjednocení názvů termínů ponechat na jazykových expertech (snaha o konzistenci v titulech klasifikace), kontrolovat převážně platnost a použitelnost terminologie v klinické praxi
- **9** Případné návrhy na systémovou změnu (tj. týkající se více položek, možná i v jiných částech klasifikace) zaevidovat do sloupce *Připomínky*
- **10** Validaci provádět vždy do jednoho souboru = i po zaslání dílčích částí z důvodu vykázaní práce pokračovat ve stejném dokumentu
- **Sdílené soubory**
  - ➔ jednotný překlad, použitá terminologie, evidence synonym (pro budoucí vyhledávání), úkony pro finalizaci, připomínky k překladu
- **Postprodukce**
  - ➔ finální změny v klasifikaci jednotně nahrány WHO přímo do platformy (např. nahrazení termínu napříč celou klasifikací, doplnění synonym k jednotlivým diagnózám)

+ *Pokyny pro vykazování práce na validaci české verze MKN-11, Výběr pokynů pro překladatele české verze MKN-11, Odkazy na Sdílené soubory používané překladateli*

Spolupráce s ČLS JEP

- ČLS JEP + další odborné společnosti dle potřeby
- komplexní kapitoly → validace klinickými experty různých odborností
- již **50** spolupracujících expertů
- odhad **70-80** klinických expertů
- počet hodin práce vymezené pro validaci: **7 125 hodin** (přes 130 000 termínů originálu)

Název kapitoly dle ICD-11 WHO	Název kapitoly ČJ	Počet z LabelEN	počet hodin práce	Navržená odborná společnost ČLS JEP k nominaci experta/garanta pro validaci klinické terminologie	nominovaný expert
01 Certain infectious or parasitic diseases	Některé infekční a parazitární nemoci	8123	367	Společnost infekčního lékařství (OS-20)	prim. MUDr. Pavel Dlouhý
02 Neoplasms	Novotvary	7987	361	Česká onkologická společnost (OS-30)	MUDr. Jaroslava Barkmanová prof. MUDr. Václav Mandys, CSc. MUDr. Věra Hejzlarová MUDr. Marie Havlášková MUDr. Jiří Novák
03 Diseases of the blood or blood-forming organs	Nemoci krve a krvetvorných orgánů	1799	81	Česká hematologická společnost (OS-16)	prof. MUDr. Jan Starý, DrSc. MUDr. Kateřina Zdráhalová
04 Diseases of the immune system	Nemoci imunitního systému	1671	76	Česká společnost alergologie a klinické imunologie (OS-1) Česká revmatologická společnost (OS-41) Česká hematologická společnost (OS-16) Česká pneumologická a ftizeologická společnost (OS-36)	prof. MUDr. Jiří Litzman, CSc. prof. MUDr. Jiří Vencovský, DrSc. MUDr. Kateřina Zdráhalová MUDr. Martina Šterclová, Ph.D.
05 Endocrine, nutritional or metabolic diseases	Nemoci endokrinního systému, výživy a přeměny látek	6153	278	Česká endokrinologická společnost (OS-6)	doc. MUDr. Jan Jiskra, Ph.D. MUDr. Jan Krátký, Ph.D. MUDr. Mikuláš Kosák, Ph.D. Doc. MUDr. Pavel Pavlovský, CSc. prof. MUDr. Pavel Mohr, Ph.D. prim. MUDr. Petr Popov, MHA
06 Mental, behavioural or neurodevelopmental disorders	Duševní, behaviorální nebo neurodevelopmentální poruchy	3720	168	Psychiatrická společnost (OS-38)	prof. MUDr. Petr Popov, MHA
07 Sleep-wake disorders	Poruchy spánku a bdění	247	11	Česká neurologická společnost (OS-27)	prof. MUDr. Karel Šonka, DrSc.
08 Diseases of the nervous system	Nemoci nervového systému	5634	255	Česká neurologická společnost (OS-27)	doc. MUDr. Robert Rusina, Ph.D.
09 Diseases of the visual system	Nemoci zrakového systému	3771	171	Česká oftalmologická společnost (OS-29)	MUDr. Pavel Diblík
10 Diseases of the ear or mastoid process	Nemoci ucha nebo processus mastoideus	666	30	Česká společnost otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku (OS-32)	doc. MUDr. Richard Salzman, Ph.D.
11 Diseases of the circulatory system	Onemocnění oběhového systému	4158	188	Česká internistická společnost (OS-21) Česká kardiologická společnost	koordinátor: prof. MUDr. Jiří Widimský Jr., CSc. prof. MUDr. Josef Kautzner, CSc. FESC, prof. MUDr. Petr Widimský, DrSc. prof. MUDr. Tomáš Paleček, Ph.D. prof. MUDr. Radek Pudil, Ph.D. prof. MUDr. Martin Hutýra, Ph.D., FESC
12 Diseases of the respiratory system	Nemoci dýchacího ústrojí	2790	126	Česká pneumologická a ftizeologická společnost (OS-36)	as. MUDr. Jaromír Zatloukal, Ph.D. doc. MUDr. Libor Fila, Ph.D. MUDr. Petr Jakubec MUDr. Martina Šterclová, Ph.D. MUDr. Milan Sova, Ph.D.
13 Diseases of the digestive system	Nemoci trávicího systému	5939	269	Česká gastroenterologická společnost (OS-12)	doc. MUDr. Ondřej Urban, Ph.D.
14 Diseases of the skin	Nemoci kůže	4920	222	Česká dermatovenerologická společnost (OS-4)	koordinátor: as. MUDr. Nina Benáková Ph.D. prof. MUDr. Jiří Štork, CSc. prof. MUDr. Cetková Petra Ph.D. prim. MUDr. Štěpánka Čapková MUDr. Hana Bučková, Ph.D. prim. MUDr. Marie Selerová, Ph.D. MUDr. Karel Ettler, CSc. prof. MUDr. Petr Arenberger, DrSc., MBA, FCMA MUDr. Monika Arenbergerová, Ph.D. prim. MUDr. Lubomír Drlik MUDr. Renata Pášková MUDr. Stanislava Polášková prim. MUDr. Alena Machovcová, Ph.D., MBA doc. MUDr. Ivana Kuklová, CSc. MUDr. Blanka Pinková, Ph.D.

15 Diseases of the musculoskeletal system or connective tissue	Nemoci muskuloskeletálního systému nebo pojivové tkáně	6714	304	Česká revmatologická společnost (OS-41)	MUDr. Marta Olejárová
16 Diseases of the genitourinary system	Nemoci urogenitálního systému	4363	197	Česká urologická společnost (OS-47)	prof. MUDr. Milan Hora, Ph.D., MBA <i>bez navrženého konkrétního garanta</i> <i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
17 Conditions related to sexual health	17 Stavů související se sexuálními zdravím	165	7	Sexuologická společnost (OS-42)	doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc., prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.
18 Pregnancy, childbirth or the puerperium	Těhotenství, porod a šestinedělí	2372	107	Česká gynekologická a porodnická společnost (OS-15)	prof. MUDr. Marian Kacerovský, Ph.D. prof. MUDr. Antonín Pařízek, CSc.
19 Certain conditions originating in the perinatal period	Některé stavy vzniklé v perinatálním období	2352	106	Česká neonatologická společnost (OS-68)	předseda společnosti prof. MUDr. Zbyněk Straňák, Ph.D., MBA
20 Developmental anomalies	Vývojové anomálie	10140	459	Společnost lékařské genetiky a genomiky (OS-14)	MUDr. Antonín Šípek ml.
21 Symptoms, signs or clinical findings, not elsewhere classified	Příznaky, znaky nebo klinické nálezy nezařazené jinde	4691	212	Česká internistická společnost (OS-21)	MUDr. Marek Turnovec
22 Injury, poisoning or certain other consequences of external causes	Poranění, otravy a některé jiné následky vnějších příčin	7725	349		prof. MUDr. Pavel Pařko, DrSc.
23 External causes of morbidity or mortality	Vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti	5758	260		prof. MUDr. Pavel Pařko, DrSc.
24 Factors influencing health status or contact with health services	Faktory ovlivňující zdravotní stav a kontakt se zdravotnickými službami	3022	137		prof. MUDr. Pavel Pařko, DrSc.
25 Codes for special purposes	Kódy pro speciální účely	59	3		prof. MUDr. Pavel Pařko, DrSc.
26 Supplementary Chapter Traditional Medicine Conditions - Module I	Supplementary Chapter Traditional Medicine Conditions - Module I	1102	50	Česká lékařská akupunkturistická společnost (OS-60)	MUDr. Ing. Petr Fiala
V Supplementary section for functioning assessment	Doplňková část pro posuzování funkčních schopností	1712	77	Společnost pro rehabilitační a fyzikální medicínu (OS-40)	MUDr. Yvona Angerová, Ph.D., MBA
<i>X Extension Codes:</i>	<i>Rozšiřující kódy</i>	24940	1128	<i>tato kapitola se rozpadá na samostatné bloky</i>	prof. MUDr. Pavel Pařko, DrSc.
Severity Scale Value	Hodnota stupnice závažnosti	183	8		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Temporality	Časová působnost	88	4		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Aetiology	Etiologie	919	42		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Anatomy and topography	Anatomie a topografie	4555	206		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Histopathology	Histopatologie	4446	201	Společnost českých patologů (OS-33)	prim. MUDr. Pavel Fabián, Ph.D. MUDr. Petra Kašparová, Ph.D.
Dimensions of injury	Rozsah poranění	88	4		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Dimensions of external causes	Rozsah vnějších příčin	3424	155		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Health Devices, Equipment and Supplies	Zdravotnické prostředky, zařízení a spotřební materiál	175	8	Česká společnost biomedicínského inženýrství a lékařské informatiky (OS-52)	MUDr. Ing. Svojmíl Petránek, CSc.
Substances	Látky	10914	494	Česká společnost klinické biochemie (OS-23)	prof. MUDr. Jaroslav Racek, DrSc.
Consciousness	Stav vědomí	49	2		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Diagnosis code descriptors	Popisné kódy diagnóz	32	1		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Capacity or context	Kapacita nebo kontext	8	0		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
ICD-O	MKN-O	2	0		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
Extension codes of particular relevance to skin diseases	Rozšiřující kódy převážně se týkající onemocnění kůže	4	0		<i>bez navrženého konkrétního garanta</i>
		132693	7125		

probíhá validace
připraveno k validaci
hotovo

Děkuji za pozornost!